

кульсуватиме незамуслених джерел народної пам'яті, тим повнішим буде річнице духовності.

Ф.З. Яловий

Гуманізація засобами пісенної творчості

У наш час, коли Україна розвивається як незалежна й суверенна держава, все наполегливіше звучать голоси на захист ідеї про необхідність гуманізації суспільства. [Слід визначити, що зміст понять "гуманізм" і "гуманізація" зводиться до формування в особистості необхідного обсягу інтелектуальних і духовних якостей, формування в молоді навичок ставлення до людини як до найвищої цінності, захисту права особистості на свободу, щастя, прояв своїх здібностей, тобто на формування ідеальної моделі гуманної та гуманітарної освіченої особистості.]

На нашу думку, підготовці такої особистості, безперечно, сприятимуть як заняття у вищих навчальних закладах, так і в загальноосвітніх середніх школах, з народознавства. Настав час повернутися до замулених криниць народної духовності (до своєї історії, словесності, культури, мистецтва). Проблема народознавства починає все більше і більше цікавити наше суспільство, бо йдеться про гуманістичне виховання на національних традиціях юної зміни, про "моральне" здоров'я майбутніх поколінь.

Кожна нація, кожен народ, навіть кожна соціальна група людей має свою мову, свої звичаї та обряди, які сформувалися протягом багатьох віків. Звичаї і мова - це ті найміцніші елементи, що об'єднують окремих людей в один народ, в одну націю. Незмінним супутником народних звичаїв і обрядів, що охоплюють усі ланки громадського, родинного й суспільного життя є пісня, бо вона, як і мова та звичаї, складає основу менталітету українців, окреслює провідні ознаки їх психологічного укладу.

Як на заняттях з усної народної творчості, народознавства й українознавства у вищому навчальному закладі і в загальноосвітній середній школі треба переконувати молодь в тому, що про народ судять, виходячи з його пісенної спадщини як основи духовної культури нації, що рівень пісенної культури народу часто є правильним і яскравим показником його загального духовного розвитку. У всі часи пісня була й залишається на Україні органічною часткою життя. О.П. Довженко у статті "Народна пісня" зазначав: "Українська пісня - це геніальна поетична біографія українського народу".

У свій час академік В.І. Вернадський, перший президент Академії Наук України, постійно радив ввести в навчальні плани соціальні дисципліни з українознавства у вищій школі та відповідних предметів у середній школі. Відомий український композитор К.Г. Костенко переконливо доводив працівникам освіти, що красу та вічну правду життя для розвитку у дітях художнього почуття ми повинні черпати у великій скарбниці української народної творчості. Саме в умовах демократизації й гуманізації вищих учбових закладів та загальноосвітніх середніх шкіл зародилася й визріла ідея широкого використання в навчально-виховному процесі духовних і культурних цінностей українського народу, передусім національного народознавства, яке становить собою науку про сукупність усіх знань про народ, його промисли, ідеологію, історію, політику, особливості світосприймання, мораль, етику, естетику, педагогіку, побут, звичаї, обряди, взаємостосунки з іншими народами, пісенну творчість, яка, як один із найпопулярніших жанрів народної поетичної творчості, краще за інші жанри розкриває духовне обличчя простого народу - його гуманність, патріотизм, високі моральні ідеали, миролюбність, обдарованість, здатність на глибокі інтимні почуття, що в свою чергу робить ці твори значним внеском у національну культуру.

В.Г. Новікова

Виховання основних рис духовності засобами пісенного фольклору

Коли дитина вступає до школи, у її свідомості постають певні зміни, пов'язані з навколишнім середовищем, новими взаєминами з іншими, самим собою. Дуже важливо на заняттях музики допомогти молодшим школярам зорієнтуватися у нових обставинах неповторного й цікавого світу. І перш за все прилучити їх до рідної мови, національної культури, народної поетичної, пісенної, танцювальної, музикальної творчості, до українських традицій та обрядів. Окрім того, до нашої спільної справи належить навчання учнів початкових класів любити рідну землю, своє місто, свій народ, дбайливо ставитись до природи тощо.

Пісення фольклорна спадщина - це органічний вияв співучої, поетичної душі, менталітету рідного народу. Звертання до пісенного фольклору українців виховує в учнів найкращі риси моралі й моральності, етики, естетики, духовності, формує навички естетичної насолоди від сприйняття прекрас-